

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 64/16

Λουξεμβούργο, 16 Ιουνίου 2016

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-174/15
Vereniging Openbare Bibliotheken κατά Stichting Leenrecht

Κατά τον γενικό εισαγγελέα M. Szpunar, ο δανεισμός ψηφιακού βιβλίου προσομοιάζει με τον δανεισμό παραδοσιακού βιβλίου

Στην περίπτωση αυτή έχει επομένως εφαρμογή το γενικό καθεστώς του δικαιώματος δανεισμού, το οποίο προβλέπει μεταξύ άλλων εύλογη αμοιβή των δημιουργών με βάση την εξαίρεση για τον δημόσιο δανεισμό

Μια οδηγία της Ένωσης του 2006 σχετικά, μεταξύ άλλων, με το δικαίωμα εκμίσθωσης και το δικαίωμα δανεισμού βιβλίων προβλέπει ότι το αποκλειστικό δικαίωμα συναίνεσης ή απαγόρευσης για την εν λόγω εκμίσθωση και για τον εν λόγω δανεισμό ανήκει στον δημιουργό του έργου. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από το αποκλειστικό αυτό δικαίωμα όσον αφορά τον δημόσιο δανεισμό, υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον οι δημιουργοί λαμβάνουν εύλογη αμοιβή¹.

Στις Κάτω Χώρες, ο δανεισμός ψηφιακών βιβλίων από τις δημόσιες βιβλιοθήκες δεν υπάγεται στο καθεστώς αυτό. Εντούτοις, η Vereniging Openbare Bibliotheken, ένωση στην οποία μετέχουν όλες οι δημόσιες βιβλιοθήκες των Κάτω Χωρών («VOB»), υποστηρίζει ότι το καθεστώς αυτό πρέπει να εφαρμόζεται και στον ψηφιακό δανεισμό. Στο πλαίσιο αυτό, άσκησε αγωγή κατά του Stichting Leenrecht, ιδρύματος επιφορισμένου με την είσπραξη της αμοιβής που οφείλεται στους δημιουργούς, με αίτημα την έκδοση αναγνωριστικής δικαστικής αποφάσεως προς την κατεύθυνση αυτή. Η αγωγή της VOB αφορά τον δανεισμό που πραγματοποιείται σύμφωνα με το μοντέλο «one copy one user»: κατά το χρονικό διάστημα του δανεισμού ο χρήστης μπορεί να μεταφορτώνει το διατιθέμενο από τη βιβλιοθήκη ψηφιακό βιβλίο, ενώ κατά το ίδιο διάστημα το βιβλίο δεν είναι προσιτό σε άλλους χρήστες της βιβλιοθήκης. Με τη λήξη της εν λόγω περιόδου δανεισμού, η μεταφόρτωση του βιβλίου καθίσταται αυτομάτως αδύνατη για τον οικείο χρήστη και συνεπώς το βιβλίο είναι δυνατόν να το δανειστεί άλλος χρήστης.

Το Rechtbank Den Haag (Πρωτοδικείο Χάγης, Κάτω Χώρες), το οποίο επελήφθη της διαφοράς, έκρινε ότι η απάντηση επί των αιτημάτων της VOB εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης και υπέβαλε στο Δικαστήριο μια σειρά από προδικαστικά ερωτήματα.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας **Maciej Szpunar υποστηρίζει ότι η διάθεση στο κοινό, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, ψηφιακών βιβλίων από τις δημόσιες βιβλιοθήκες μπορεί πράγματι να εμπίπτει στις διατάξεις της οδηγίας σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης και το δικαίωμα δανεισμού.**

Εκτιμά ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν είχε σκεφτεί να συμπεριλάβει τον δανεισμό ψηφιακών βιβλίων στην κατά την οδηγία έννοια του «δανεισμού», διότι η εμπορικώς αξιοποιήσιμη τεχνολογία των ψηφιακών βιβλίων βρισκόταν τότε μόλις σε πρώιμο στάδιο.

Προτείνει ως εκ τούτου μια «δυναμική» ή «εξελικτική» ερμηνεία της οδηγίας, υποστηρίζοντας μεταξύ άλλων ότι ο δανεισμός ψηφιακών βιβλίων είναι ένα σύγχρονο ισοδύναμο του δανεισμού έντυπων βιβλίων. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, μόνο η ερμηνεία αυτή είναι ικανή να διασφαλίσει την

¹ Οδηγία 2006/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 376, σ. 28).

αποτελεσματικότητα της οικείας ρυθμίσεως απέναντι στην ταχεία τεχνολογική και οικονομική εξέλιξη.

Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει επίσης ότι κύριος σκοπός του δικαιώματος του δημιουργού είναι η προστασία των συμφερόντων των δημιουργών. Εντούτοις, επί του παρόντος, οι βιβλιοθήκες προβαίνουν πράγματι στον δανεισμό βιβλίων ψηφιακής μορφής, βάσει συμβάσεων παραχωρήσεως δικαιωμάτων που συνάπτονται μεταξύ των βιβλιοθηκών και των εκδοτών, με αποτέλεσμα να ωφελούνται πρωτίστως οι εκδότες ή οι άλλοι μεσάζοντες του εμπορίου ψηφιακών βιβλίων, ενώ οι δημιουργοί δεν λαμβάνουν εύλογη αμοιβή. Αντίθετα, αν γινόταν δεκτό ότι ο ψηφιακός δανεισμός εμπίπτει στις διατάξεις της οδηγίας, οι δημιουργοί θα λάμβαναν, ως εκ τούτου, εύλογη αμοιβή, η οποία θα προστίθετο στην αμοιβή τους από την πώληση των βιβλίων και θα ήταν ανεξάρτητη από τις συμβάσεις που συνάπτονται με τους εκδότες.

Ο γενικός εισαγγελέας καταλήγει περαιτέρω ότι η ερμηνεία της έννοιας του δανεισμού κατά τρόπον ώστε αυτή να περιλαμβάνει τον δανεισμό ψηφιακών βιβλίων δεν είναι αντίθετη ούτε προς τον σκοπό ούτε προς το γράμμα της οδηγίας. Εξάλλου, μια τέτοια ερμηνεία ουδόλως είναι ασύμβατη ή ασυνεπής προς τις διάφορες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης στον τομέα του δικαιώματος του δημιουργού ή προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της ΕΕ.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι τα κράτη μέλη, όταν εφαρμόζουν την παρέκκλιση για τον δημόσιο δανεισμό ψηφιακών βιβλίων, μπορούν να απαιτούν τα βιβλία αυτά να έχουν προηγουμένως διατεθεί στο κοινό από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του και να προέρχονται από νόμιμες πηγές. Αντίθετα, ο μηχανισμός της αναλώσεως του δικαιώματος διανομής δεν έχει, κατά την άποψή του, σχέση με το δικαίωμα δανεισμού.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582